

Language Code : **10**

इस पुस्तिका में 20 मुद्रित पृष्ठ हैं।
This booklet contains 20 Printed pages.

SED-24-I

प्रश्न-पत्र-I / PAPER-I
मणिपुरी भाषा परिशिष्ट
Manipuri Language Supplement
भाग-IV & V / PART-IV & V

मुख्य परीक्षा पुस्तिका संख्या / Main Test Booklet No.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए।

Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

इस परीक्षा पुस्तिका के पिछले आवरण (पृष्ठ 19 व 20) पर दिए निर्देशों को ध्यान से पढ़ें।

Read carefully the Instructions on the Back Cover (Page 19 & 20) of this Test Booklet.

मुख्य परीक्षा पुस्तिका कोड / Main Test Booklet Code

J

मणिपुरी में निर्देशों के लिए इस पुस्तिका का पृष्ठ 2 देखें। / FOR INSTRUCTIONS IN MANIPURI SEE PAGE 2 OF THIS BOOKLET.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

- यह पुस्तिका मुख्य परीक्षा पुस्तिका की एक परिशिष्ट है, उन परीक्षार्थियों के लिए जो या तो भाग IV (भाषा I) या भाग V (भाषा II) मणिपुरी भाषा में देना चाहते हैं, लेकिन दोनों नहीं।
- परीक्षार्थी भाग I एवं भाग II या III के उत्तर मुख्य परीक्षा पुस्तिका से दें और भाग IV व V के उत्तर उनके द्वारा चुनी भाषाओं से।
- अंग्रेज़ी व हिन्दी भाषा पर प्रश्न मुख्य परीक्षा पुस्तिका में भाग IV व भाग V के अन्तर्गत दिए गए हैं। भाषा परिशिष्टों को आप अलग से माँग सकते हैं।
- इस पृष्ठ पर विवरण अंकित करने एवं OMR उत्तर पत्र पर निशान लगाने के लिए केवल काले/नीले बॉल पॉइंट पेन का प्रयोग करें।
- इस भाषा पुस्तिका का संकेत है **J**। यह सुनिश्चित कर लें कि इस भाषा परिशिष्ट पुस्तिका का संकेत, OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 एवं मुख्य परीक्षा पुस्तिका पर छपे संकेत से मिलता है। अगर यह भिन्न हो, तो परीक्षार्थी दूसरी भाषा परिशिष्ट परीक्षा पुस्तिका लेने के लिए निरीक्षक को तुरन्त अवगत कराएँ।
- इस परीक्षा पुस्तिका में दो भाग IV और V हैं, जिनमें 60 वस्तुनिष्ठ प्रश्न हैं, जो प्रत्येक 1 अंक का है :
भाग-IV : भाषा-I (मणिपुरी) (प्र. 91 से प्र. 120)
भाग-V : भाषा-II (मणिपुरी) (प्र. 121 से प्र. 150)
- भाग-IV में भाषा-I के लिए 30 प्रश्न और भाग-V में भाषा-II के लिए 30 प्रश्न दिए गए हैं। इस परीक्षा पुस्तिका में केवल मणिपुरी भाषा से संबंधित प्रश्न दिए गए हैं। यदि भाषा-I और/या भाषा-II में आपके द्वारा चुनी गई भाषा(एँ) मणिपुरी के अलावा है तो कृपया उस भाषा वाली परीक्षा पुस्तिका माँग लीजिए। जिन भाषाओं के प्रश्नों के उत्तर आप दे रहे हैं वह आवेदन पत्र में चुनी गई भाषाओं से अवश्य मेल खानी चाहिए।
- परीक्षार्थी भाग-V (भाषा-II) के लिए, भाषा सूची से ऐसी भाषा चुनें जो उनके द्वारा भाषा-I (भाग-IV) में चुनी गई भाषा से भिन्न हो।
- रफ कार्य परीक्षा पुस्तिका में इस प्रयोजन के लिए दी गई खाली जगह पर ही करें।
- सभी उत्तर केवल OMR उत्तर पत्र पर ही अंकित करें। अपने उत्तर ध्यानपूर्वक अंकित करें। उत्तर बदलने हेतु श्वेत रंजक का प्रयोग निषिद्ध है।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

- This booklet is a supplement to the Main Test Booklet for those candidates who wish to answer **EITHER** Part IV (Language I) **OR** Part V (Language II) in **MANIPURI** language, but **NOT BOTH**.
- Candidates are required to answer Part I and Part II **OR** III from the Main Test Booklet and Parts IV and V from the languages chosen by them.
- Questions on English and Hindi languages for Part IV and Part V have been given in the Main Test Booklet. Language Supplements can be asked for separately.
- Use **Black/Blue Ball Point Pen only** for writing particulars on this page/ marking responses in the OMR Answer Sheet.
- The CODE for this Language Booklet is **J**. Make sure that the CODE printed on **Side-2** of the OMR Answer Sheet and on your Main Test Booklet is the same as that on this Language Supplement Test Booklet. In case of discrepancy, the candidate should immediately report the matter to the Invigilator for replacement of the Language Supplement Test Booklet.
- This Test Booklet has **two** Parts, IV and V, consisting of **60** Objective Type Questions, each carrying 1 mark :
Part-IV : Language-I (Manipuri) (Q. 91 to Q. 120)
Part-V : Language-II (Manipuri) (Q. 121 to Q. 150)
- Part-IV contains 30 questions for Language-I and Part-V contains 30 questions for Language-II. In this Test Booklet, only questions pertaining to Manipuri language have been given. **In case the language/s you have opted for as Language-I and/or Language-II is a Language other than Manipuri, please ask for a Test Booklet that contains questions on that language. The language being answered must tally with the languages opted for in your Application Form.**
- Candidates are required to attempt questions in Part-V (Language-II) in a language other than the one chosen as Language-I (in Part-IV) from the list of languages.
- Rough work should be done only in the space provided in the Test Booklet for the same.
- The answers are to be recorded on the OMR Answer Sheet only. Mark your responses carefully. No whitener is allowed for changing answers.

परीक्षार्थी का नाम (बड़े अक्षरों में) : _____

Name of the Candidate (in Capitals) : _____

अनुक्रमांक : (अंकों में) / Roll Number : in figures _____

: शब्दों में / in words _____

परीक्षा केन्द्र (बड़े अक्षरों में) : _____

Centre of Examination (in Capitals) : _____

परीक्षार्थी के हस्ताक्षर : _____

निरीक्षक के हस्ताक्षर : _____

Candidate's Signature : _____

Invigilator's Signature : _____

Facsimile Signature of _____

Centre Superintendent : _____

Language Code : **10**

SED-24-I

টেস্ট বুকলেট কোড

J

পেপার-I

বুকলেটসি লমায় 20 যাওই।

মণিপুরী লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট

ভাগ-IV & V

হায়রক্ৰিফাওবা টেস্ট বুকলেট অসি হাংদোক্কনু।

বুকলেটসিগী নীতি-নীয়মশিং (instruction) (সাহিদ 19 & 20) অসি যান্না চেকশিন্না পাউ।

কেন্দিদেটসিংদা পীবা ইন্ট্রেক্সনসিং :

- বুকলেটসি মণিপুরী লেঙ্গুয়েজদা পাৰ্ট IV (লেঙ্গুয়েজ I) নত্রগা পাৰ্ট V (লেঙ্গুয়েজ II) দা পরিক্ষা থানিংবা কেন্দিদেটসিংগীদমক ম্যেন টেস্ট বুকলেটতুগী সপ্লিমেন্ট অমনি। অনিমক্তি পুন্না পরিক্ষা থাৰা যারোই।
- কেন্দিদেটসিংদা ম্যেন টেস্ট বুকলেটতগী পাৰ্ট I, II অমসুং III অমসুং মখোয়না খনবা লেঙ্গুয়েজসিংদগী পাৰ্ট IV অমসুং V কী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
- ইংরাজি অমসুং হিন্দী লেঙ্গুয়েজসিংগী পাৰ্ট IV অমসুং পাৰ্ট V রাহংসিং ম্যেন টেস্ট বুকলেটতা পীরে। লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্টসিং গীদমক তোঞ্জনা হংবা যাই।
- লমায়সিদা পাৰ্টিকুলারসিং ইননবা ব্লু/ ব্লেক বোল পোইন্ট পেনখক্তংমক শীজিনৌ।
- লেঙ্গুয়েজ বুকলেটসিগী কোডতি **J** নি। OMR আনসর শীতকী সাইড-2 দা ইরিবা কোডতুগা অমসুং ম্যেন টেস্ট বুকলেটতা ইরিবদুগা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেটকীসিগা চপ মান্নরা হায়না য়েংউ। মান্নদবা থোক্কবদি কেন্দিদেটনা খুদক্তা লেঙ্গুয়েজ সপ্লিমেন্ট বুকলেট অদু শীন্দোক্কবা ইনভিজিলেটরদা রিপোর্ট তৌগদবনি।
- বুকলেট অসিগী পাৰ্ট অনিনি IV অমসুং V। মসিদা রাহং অমমদা মাৰ্ক অমা পীবা রাহং 60 যাওই :
পাৰ্ট IV : লেঙ্গুয়েজ I (মণিপুরী) (রা : 91 দগী রা : 120)
পাৰ্ট V : লেঙ্গুয়েজ II (মণিপুরী) (রা : 121 দগী রা : 150)
- পাৰ্ট IV লেঙ্গুয়েজ I গী রাহং 30 যাওই অমসুং পাৰ্ট V লেঙ্গুয়েজ II গী রাহং 30 যাওই। বুকলেট অসিদা মণিপুরী লেঙ্গুয়েজদংগা মরিলেনবা রাহং হংই। নহাৰু নঙগী লেঙ্গুয়েজ I অমসুং নত্রগা II ওইনা খনবা লেঙ্গুয়েজসিংদু মণিপুরী নত্রবদি লেঙ্গুয়েজদুদা রাহং হংবা টেস্ট বুকলেট অমা পীনবা হায়বীয়ু। পাউখুম পীরিবা লেঙ্গুয়েজসিংদু নহাৰু এপ্লিকেশন ফোৰ্মদা ইখিবা লেঙ্গুয়েজসিংগা মান্নগদবনি।
- কেন্দিদেটসিংদা লেঙ্গুয়েজসিংগী লিষ্টতগী পাৰ্ট IV (লেঙ্গুয়েজ I) ওইনা খনখিবদু নত্রবা অতোপ্পা লেঙ্গুয়েজ অমদা পাৰ্ট V (লেঙ্গুয়েজ II) দা যাওরিবা রাহংসিংগী পাউখুম পীবা দরকার লৈ।
- টেস্ট বুকলেটতা পীরিবা মফমদুতদা রফ বৰ্ক তৌগদবনি।
- পাউখুমসিংদু OMR পাউখুম চেদা ইগদবনি। নঙগী পাউখুমসিংদু চেকসিন্না মাৰ্ক তৌ। পাউখুমসিং হোংনবা মুক অঙৌবা শীজিন্না যাদে।

কেন্দিদেটকী মীং (অচৌবা ময়েক্তা) : _____

রোল নম্বর : অঙ্ক ময়েক্তা _____

: বাইহেদা : _____

পরীক্ষাগী সেন্টর (অচৌবা ময়েক্তা) : _____

কেন্দিদেটকী সিগনেচর : _____ ইনভিজিলেটরগী সিগনেচর : _____

Facsimile signature stamp of

Centre Superintendent _____

কেন্দিদেত শিংনা **Manipuri**
Language-I লৌরবদি **পাট-IV** গী রাহং
(91-120) ফাওবগী পাউখুম পিনবা
হোৎনগদবনি।

Candidates should attempt the
questions from **Part-IV**
(Q.No. 91-120), if they have opted
MANIPURI as **Language-I** only.

PART-IV
LANGUAGE-I
MANIPURI

কেন্দিদেতশিংনা **Manipuri Language-I** লৌরবদি পাৰ্ট-IV গী ৰাহং (91-120) ফাওবগী পাউখুম পিনবা হেংনগদবনি।

মখাদা পীৰিবা ৰাৰেং অসি মুন্না পারণা পীৰল্লিবা ৰাহংশিং অসিগী চান্নবা পাউখুম পীয়ু। (ৰাহং 91 - 99)

কোন্স মনুংগী ওইবা লোনচং অসি লৈবাক অমগা লৈবাক অমগা মান্দে। মণিপুৰগী ওইবা কোন্স মনুংগী তোপ তোপ্পা চৎন-লোনচং অমা লৈজৈ। অদুবু চৎনবী অসি নিংথৌ অমগা নিংথৌ অমগা খজিক খেৎনবসু যাওদবা নন্তে। মপুং ওইনা য়েংবদদি মণিপুৰগী কোন্স মনুংগী ওইবা তোপ তোপ্পা মশক অমা উই হায়বা য়াই। কোন্স মনুংগী পুন্দিদা শগোন্নৰিবা শক্তম অসি য়াস্মী। কোন্স মনুংগী ওইবা চৎন লোনচং অসিদা হকখেৎনৰিবা নিংথৌ, মহাৰাণী, অঙম-অথৌ, ফল্লাইবা কয়গী অপুনবা মশক্কা নিংথৌকোন অমগী শক্তমসু শাগৎলি।

মণিপুৰগুন্না নিংথৌ পানবা লৈবাক অমা লৈরস্মী হায়বগী ফজবা মশক্তি কোন্স মনুংগী চৎন-লোনচৎনসু ফোঙদোকই। পুকচেল চাউবা, অৰাংবা ফিদমদা হিংবা পাস্মা, হৌন লোনচং ফজনা খঙবা, অমগা অমগা অফবা মৰী থল্লদুনা হিংমিল্লবা পাস্মা নিংথৌ খৰগী ৰাৰীসু মণিপুৰগী ইতিহাসতা লৈরি। নিংথৌগা লৈবাক প্রজাগা লৈনরস্মা অফবা মৰীগী মতাংদসু হৌজিক ফাওবা ৰাৰীনদুনা লৈবা খৰা য়াওরি। নিংথৌনা প্রজাশিংদা য়েংবা মীংয়েং অমসুং প্রজাশিংদা নিংথৌদা থাজবা থমজবা পুন্সমক ইতিহাসকী লামায়শিংদা থেংনরি।

কোন্স মনুংগী মিস্তৌ হায়বসি য়ান্না মৰু ওইনা লৌনে। প্রজাশিংদা নিংথৌবু তোঙান তোঙানবা মিং কৌনদুনা ইকায় খুন্সবগী হৌন লোনচং অদু উৎলি। মণিপুৰগী প্রজাশিংদা নিংথৌগী মফমদা তোঙান তোঙানবা মিং কৌনদুনা হৌন লোনচৎকী ফজবা মশক অদু মপুং ফানা ফোঙদোকই হায়বসি অরিবা লাইরিক কয়াদা তোয়না থেংনৈ। মতমগী য়াওনগী মতুং ইন্না লৈবাক্কী মপু ওইরিবা নিংথৌদা কৌবা মিস্তৌসু অহোংবা লাকই। মিংশিং অসি মতমগী য়াওনা পুরকথিবা ঙাক্তনি। খুদম খৰদং পল্লবদা লৈবাক মপু ওইরিবা নিংথৌগী মফমদা ‘মৈদিংঙু’, ‘লাইনিংথৌ’, ‘লাইয়িংথৌ’, ‘মহাৰাজ’ অসিনচিংবা।

কৌনৰিবা মিস্তৌশিংগী মনুংগী মণিপুৰী প্রজাশিংদা লৈবাক মপু ওইরিবা নিংথৌদা ‘মৈদিংঙু’ মিস্তৌ অসিনা মণিপুৰদা নিংথৌ পানবগী চৎনবীনা হেক লৈরকপদগী হৌনা য়াওজদুনা লাক্ৰবনি। “চেথারোল কুন্সাবা” গী মতুং ইন্না নোংদা লাইৰেল পাখংবদগী হৌনা মিংশী মমাংদা ‘মৈদিংঙু’ হায়না হান্না হাপ্পা অসি থেংনৈ। খুদম ওইনা অমা অনীদং পল্লবদা মৈদিংঙু নোংদা লাইৰেল পাখংবা, মৈদিংঙু খুইয়োই তোম্পোক, মৈদিংঙু তাইউথিংমাং।

অহোংবা পাস্মা অওনবা নাইবা হায়বসি মীওইবগী হৌনশানি। অওনবা হায়বসি মণিপুৰগী সমাজদসু থুংলখি। অসুন্না লাকথিবা অহোংবা মৰক্তা মণিপুৰদসু মশাগী হান্না লৈজরল্লবা অমদি চৎনদুনা লাক্ৰবা ধস্মবু খাদোত্ৰুনা ৰামান্দি ধস্মদা লাইমিং লৌখি।

মতম অসি গৰিবনিৰাজনা পানবা মতমনি। নিংথৌ অসিগী হাক্তক্তা মণিপুৰদা খায়দগী চাওবা ধস্মগী অওনবা অমা লাকথি। লমদমসিগী মশাগী হান্না লৈজরস্মা চৎনবী, ইনাং অমদি লাইনিং লাইশৌন পুন্সমক্তা অহোংবগী অকনবা শাফুনা য়ৈৰথি।

91. ‘চৎন লোনচং’ হায়বা ৰাহৈশি —

(1) সিম্পল ৰাহৈনি।	(2) কমপাউণ্ড ৰাহৈনি।
(3) সিম্পল কমপাউণ্ড অনিমকনি।	(4) এডজেক্তিভ ৰাহৈনি।

92. করম্মা নিংথৌগী হাকতক্তা মণিপুরদা খ্বায়দগী চাওবা ধৰ্ম্ম অওনবা লাকখিবগে ?
(1) খাগেস্বা (2) চরাইরোংবা (3) গরিবনিরাজ (4) চন্দ্রকৃতি
93. মণিপুর নিংথৌ পানবা লৈবাক অমা ওইরম্মী হায়বগী ফজবা মশক অসি করিনা ফোঙদোকপগে ?
(1) নুপীবু অরাংবা মীৎয়েংদা থম্মদা ফোঙদোকই।
(2) কোনুং মনুংগী চৎন লোনচৎনা ফোঙদোকই।
(3) লাল্লুপ কাবগী চৎনবীনা ফোঙদোকই।
(4) লৈঙাক্লেমা ফোঙদোকই।
94. মমাংঙৈ মণিপুর কোনুংগী ওইবা চৎন-লোনচৎ লৈজরম্মা ?
(1) লৈরম্মী। (2) লৈরমদে।
(3) ইয়ান যানশিন্নরম্মী। (4) খেন্নবা যান্না লৈরম্মী।
95. মপুং ওইনা য়েংবদা মণিপুরী কোনুংগী মশক করম তৌই ?
(1) য়েংনিংঙাই ওই। (2) তমজনিংঙাই ওই। (3) পুক্রিং হুনিংঙাই ওই। (4) তোপ তোপ্লা মশক ওই।
96. “কোনুংদা মিংগৌসি লুনা লৌনরম্মী” হায়বা রাই পৰেংশিদা যাউরিবা নাউনশিংদু খন্দোকউ।
(1) কোনুং, লুনা (2) লুনা লৌনরম্মী (3) কোনুং, মিংগৌ (4) কোনুং, লৌনরম্মী
97. প্রজাশিংনা লৈবাকী মপু ওইরিবা নিংথৌদা ‘মৈদিংঙু’ হায়বা মিঙ্গৌসি করম্মা মতমদগী কৌরকখিবগে ?
(1) নিংথৌ পানবগী চৎনবী হেক লৈরকপদগী কৌরক্লে।
(2) লাই হাকতক্তগী কৌরক্লে।
(3) নিংথৌ খাগেস্বগী মতমদগী কৌরক্লে।
(4) হিন্দু ধৰ্ম্ম চংলকপদগী কৌরক্লে।
98. করম্মা প্রজাশিংনা নিংথৌগী মফমদা ইকায় খুম্বা উৎনরম্মগে ?
(1) খুং লোমদুনা উৎনরম্মী। (2) খুরু খুদক কুন্দুনা উৎনরম্মী।
(3) তোঙান তোঙান মিং কৌদুনা উৎনরম্মী। (4) লেপখৎতুনা উৎনরম্মী।
99. কোনুং মনুংদা মিংগৌ হায়বসি করম্মা লৌনবগে ?
(1) যান্না লুনা লৌনৈ। (2) যান্না মরু ওইনা লৌনৈ।
(3) মতম মতমগী ওইনা লৌনৈ। (4) থোইদোক্কা লুনা লৌনৈ।

মখাদা পীরিবা শৈরেং অসি মুন্না পারগা হংলিবা রাহংশিংগী (রাহং 100 - 105) চান্নবা পাউখুম পীয়ু।

ফজবগী ইরোন্মুংদা শান্নরি মণিপুরনা
থেক থেক নৌগ নৌ
চীংলোন লান্না পাইরকপা উচেকশিংনা
পূক্লিং লুপচরি ফজবগী ঈথক ঈপোমদা
থাদোক্কে ঙমদে
য়েংলোই যাদে
ফজবগী ফজবা ঙাক্তনি মণিপুর
পারু শান্দোক্লিবা লোক্তারু
মিৎচানরি অশংবা চীংশাং পরেংগা
নুংশিরবা পেনাগী শৈহেৰু, শৈথারি।

100. 'পূক্লিং লুপচরী ফজবগী ঈথক ঈপোমদা' রাইহে পরেং অসিদা কম্পাউন্ড রাইহে কয়া যাওবগে?

- (1) অমা (2) অনি (3) অহুম (4) মরী

101. লমগী উচেকশিংনা করন্না পায়রকপগে?

- (1) চীংশাং লান্না (2) চীংলোন লান্না (3) মীরম লান্না (4) হৌনরগা মখোয় মশেল

102. ফজবগী ইরোন্মুংদা কনানা শান্নবগে?

- (1) অশংবা চীংশাংনা (2) মণিপুরনা (3) শিলংনা (4) উচেকশিংনা

103. নুংশিরবা পেনাগী শৈহেৰু কনাবু / করিবু শৈথারিবনো?

- (1) মহৌশাগী ফজবা (2) লোক্তাকী ফজবা
(3) মণিপুরগী ফজবা (4) উচেকশিংনা পায়রকপগী ফজবা

104. অশংবা চীংশাং পরেংনা কনাগা মীৎচান্নবগে?

- (1) মণিপুরগা (2) পায়রকপা উচেকশিংগা
(3) লোক্তাক পাৎকা (4) কনামত্তগা মীৎচান্নদে

105. পীরল্লিবা শৈরেং অসি মুন্না পারগা কবিনা ফোঙদোক্ৰিংলিবসি করিনো ?
- (1) অশংবা চীংশাংগী ফজবা (2) লোক্তাক পাংকী ফজবা
(3) মণিপূরগী ফজবা (4) পেনাগী শৈহেঙ্কী ফজবা
106. মখাগীশিংসিদগী করম্বা মীওইবগী লোনগী মগুন্না মীওইবশিংনা মখোয়গী খুদকী মনাক্তা লৈত্তবা অমসুং হৌত্রবা মতমগী হৌদোকঙাংবা ওম্মী।
- (1) দিসপ্লেসমেন্ত (2) অরবিত্রারিনেস
(3) স্ককচরগী মখাপোনবা (4) দিসত্রিতনেস
107. মখাগীশিংসিদগী ক্রাশনগী হায়পোথেসিসকা ভিগোতসকিগী ZPD-গী মান্নবদু করম্বনো ?
- (1) ইনপুত হায়পোথেসিস (2) মোনিতর হায়পোথেসিস
(3) নেচুরেল ওরদর হায়পোথেসিস (4) এফেক্টিভ ফিলতর হায়পোথেসিস
108. প্রদক্তিত্ত ভোকেবুলারিসি করিনো ?
- (1) ঐখোয়না তাবদা খংবশিংনি।
(2) ঐখোয়না পারিবশিংগী মখাক্তা উবদুনি।
(3) রাইশিং ইবদা অমসুং ঙাংবদা শিজিল্লবদুনি।
(4) পারিবা মীদুদা অনৌবা ওইবা রাইশিংদুনি।
109. মখাগীশিংসিদগী অনিশুবা লোন তস্বীবদা গ্রামার ক্রান্সলেসন মেথদকী ওইদবা ফীচরদু করম্বনো ?
- (1) অহান্না অমসুং অনিশুবা লোনগী গ্রামারগী পথাপশিং চাংদম্ববনি।
(2) অনিশুবা লোনগী গ্রামারদী পথাপশিং তল্লগা ওঁরাইবনি।
(3) অনিশুবা লোন্দা হকথেংননা ঙাংবা অমসুং লোন অনিদুগী গ্রামারগী পথাপশিং চাংদম্ববনি।
(4) লোনগী ফংসনদগী হেন্না ফোর্মদা পুক্রিং চিংশিনবনি।
110. ওজানা মইহেইশিংদা মখোয়না হান্না খংলবদা যুমফম ওইবা রাহং খুম্বদা মখোয়না পাওখুমদু ইবদা করি খল্লি হায়বদু হংই। মসিগী খুদমসি করিনো ?
- (1) মেতাকোগনিসননি। (2) মেতাফরনি।
(3) মেতালিঙ্গ্যালিজমনি। (4) মেতাসিমিওতিস্বনি।

111. स्पिच कन्वूनिति अमदा /स/ सि शेन-थुमगी फिभम खेन्नवा ग्रुप अनिना तोङान-तोङान्ना हय। मसिगी खुदमसि —

- (1) सोसिओलिङ्गुइस्तिक की खेन्नवनि।
- (2) प्रागमेतिकी ओइना खेन्नवनि।
- (3) सोसिओकलचरेलगी खेन्नवनि।
- (4) सोसिओसाइकोलोजिगी खेन्नवनि।

112. मलतिलिङ्गुलिजमदा युमफम ओइवा ममालोन तन्वीवना हयारिवसि —

- (1) अङ्गं खुदिङ्मरुा ममालोनन्दा नदगा युमदा ङांवा लोन्दा लाइरिक तन्वा हौगनि।
- (2) अङ्गं खुदिङ्मरुा स्तेतकी लोन्दा लाइरिक तन्वा हौगनि।
- (3) अङ्गं खुदिङ्मक इङ्लिश लोन्दा अमसुं युमदा ङांवा लोन्दा लाइरि तन्वीवा हौगनि।
- (4) अङ्गं खुदिङ्मरुा हिन्दिस् अहावा लोन ओइना तमगनि।

113. ल्याङ्गुजे एक्युजिसन दिभइसकी (LAD) राखल्लोन्ना मखागीशिङ्गिसिदगी करन्ना हयदवगे ?

- (1) अङ्गंशिना लोन अहावा मतो करन्ना तन्वगे ?
- (2) अङ्गंशिना तेन्नवा चही 4-5 गी मनुंदा लोन करन्ना तन्वीवो ?
- (3) अङ्गंशिना लोनगी नुङ्गी ओइवा राहञ्चोक करन्ना तन्वगे ?
- (4) अङ्गंना लोनगी मचाक फङ्गवदगी ङांथोकपना हेङ्गिबसि करिगीनो ?

114. मखागीशिङ्गिसिदगी करन्ना लोन अमसुं दाइलेङ्ककी मतांदा लिङ्गुस्तिकी मिङ्गेदगी चुन्वगे ?

- (1) लोनगी अइवा साहित्य लै अदुगा दाइलेङ्ककीदि चिनवुंदा युमफम ओइवनि।
- (2) लोनगा दाइलेङ्कका लिङ्गुइस्तिकी मतुंइना खेन्ने अदुबु लमदि अमउदा लै।
- (3) लोनगी मशागी मयेक लै अदुगा दाइलेङ्ककी मशागी मयेक लैन्ते।
- (4) लोनगा दाइलेङ्कका फङ्गना यांथोरुवा लिङ्गुस्तिकी ओइवा खेन्नवा लैन्ते।

115. कुमिनगी “इङ्गुरदिपेन्देनस हयपोथिसि” की मतुं इन्ना मखादा पिरिवशिङ्गिसिदा करन्ना मशेन मखा पोन्नवगे ?

- (1) सेकेन्द ल्याङ्गुजदा कमप्रहेन्स अमसुं प्रदकसनगी
- (2) अहावा अमसुं अनिशुवा लोन्दा कोगनितिभ एकादमिक प्रोफिसियेङ्गिगी
- (3) अनिशुवा लोन्दा पावा अमसुं इवगी
- (4) अहावा अमसुं अनिशुवा लोनगी लैनवा मरिगी

116. মখাগীশিংসিদগী ময়েক পাবগী মছত্তা রাইহে অমসুং অতেম্বা বারীগী টেক্স পাবদা চুমদে হায়বদু করম্বনো ?

- (1) অহাম্বগী পাবা হৌবা মইরোইশিংনা অপিকপা ইউনিততা পূক্লিং চিংশিনবগী মছত্তা অচৌবা ইউনিততা পূক্লিং চিংশিনগনি।
- (2) রাইহেনা অমসুং টেক্সনা রাহছোক পুথোকপা ঙ্মী অদুবু ময়েকদি ঙমদে।
- (3) রাইহে অমদি টেক্সতি হেন্না পাবদা নুংঙাই অদু ময়েক্টি ঙইদে।
- (4) ময়েক তোঙানবশিং নিশিংবদা রাইহেদগী হেন্না রাই।

117. মখাগী স্কিলশিংদগী করম্বনা খংনা পাবগী নত্তবগে ?

- (1) তোঙান-তোঙানবা ময়েকশিংদা পূক্লিং চিংশিনবা
- (2) মচাকতু হান্না খংনি খনবা
- (3) খৌদোক নত্রগা রাখল্লোনশিং মথং-মনাঙ শেমদোকপা
- (4) হৌজিকফাওবা পারবা টেক্সশিং রাখলদা শুপচিনবা

118. ভীরা থা তরেৎশুরবা অঙাংনি। মহারুা কোনসোনেন্ত অমসুং ভারলগা পুনবা খোছোক ঙাংবা হৌরে। মখাগীশিংসিদগী করম্বা শিজিন্নরগা মহারুা ঙাংশিবনো ?

- (1) ফোনিম
- (2) বেবলিং
- (3) কুইং
- (4) লিঙ্গ্যুস্তিক স্পিচ

119. মখাদা টেক্স পাবদা খংনবগী পিরিবা পাইশিংসিদগী করম্বনা অচুম্বনো ?

- (1) স্কীমিংনা টেক্স থুনা পাবনি অদুগা স্কেনিংনা অককনবা মচাক য়েংবনি।
- (2) স্কীমিং হেন্না মনুংথিংনা পাবনি অদুগা স্কেনিংনা হাইফেং পাবনি।
- (3) স্কীমিংসি রিভিযু লোমদা চংশিনলি অদুগা স্কেনিংনা অককনবা রাহংগী পাওখুম পিবদা মতেং ঙই।
- (4) স্কীমিংসু স্কেনিংনসু মিং থুনা য়েংদুনা পাবা মখৌ তাই।

120. অঙাংশিংনা লোন ঙাংবা হৈরকপা মতমদা মখোয়না পোৎশিংগী মতাংদা, খৌদোকশিং অমদি মখোয়গী অকোইবদা লৈবা পোৎশিং হংবা হৌরকই। মখাশিংসিগী মখোয়না করম্বা খুইদগী হেন্না শিজিন্নবগে ?

- (1) ইমাজিনেতিভ
- (2) রেণ্ডলেতরি
- (3) ইন্ফোর্মেতিভ
- (4) হিরইস্তিক (Heuristic)

কেन्दিदैतशिंना **Manipuri**

Language-II लौरबदि पाट-V गी राहं
(121-150) फाओवगी पाउखुम पिनबा
होत्नगदबनि।

Candidates should attempt the questions from **Part-V (Q.No. 121-150)**, if they have opted **MANIPURI** as **Language-II** only.

PART-V
LANGUAGE-II
MANIPURI

কেন্দিদেতশিংনা **Manipuri Language-II** লৌরবদি পাৰ্ট-V গী রাহং (121-150) ফাওবগী পাউখুম পিনবা হোৎনগদবনি।

মখাদা পীরিবা রাহেং অসি মুন্না পারগা হংলিবা রাহংশিংগী (রাহং 121 - 128) চান্নবা পাউখুম পীয়ু।

ইংশোক ১৮৮৯ গী হিয়াজৈ থাগী নোংমা পানবা, গোবর্দন পূজা নুমিত্তা ইন্ফাল সহরদগী কিলোমিটার ৩৩ লাঙ্গা নিংথৌখোং হায়না কৌবা মফম অদুদা ডাক্তর গোবর্দন পোকখি। অপোকপগী মিংনা থোকচোম চাউনু কৌই, অপোকপীগী মিংনা খস্বীস্না কৌই। লাইবক থিবদগী গোবর্দনগী মমা নৌনা শিখিরমই। চাউনুগী ইমুং ময়্যায় ওইনা পাল্লি। চহি অমগী চানবা ফৌগে-শিঙ্গৈ চোন্না থিল্লি। নুঙাই-য়াইফবা ইমুংগী মতৌগুন্না চহি অমগী চানবা অচাথাউ সের অনি-অহুম, মৈ থাননবা কেরোসিন অঙাংবা, অঙৌবা টিন অমমদি থস্বা ওমই। মরম অদুনা মখোয়গী ইমুং মচিন তোংবা ইমুং অমা ওইনা অদুম শিংথানরমই। গোবর্দনখোয়গী অশেংবা য়ুন্নাক্তি থোকচোমনি অদুবু হাজারিময়ুম হায়নসু খংনে। মরমদি গোবর্দনবু পোকপা চাউনুগী মপা অদুনা খুল অদুগী হাজারি ওইরমই।

গোবর্দনা মীরোল তাদ্রিঙেদা মণিপুরদি মীখা পোনখে। বারী ওইনা তায়; অদুঙে লান কয়াম শোকখি— চহি তরেং খুন্তাকখি, কল্লকখি য়ুমলোন্না লৈবাকশিংনা মৈতৈগী থৌনা, লিংজেল। ভারত নোংপোক চিদাইদা লৈবা পিল্লুবা লৈবাক মণিপুরগী মনিং মখা তস্বগী অরৌইবা লানদি চাওখংপদা মপা লৈত্রবা অংগ্রেজ সরকারগা শোকখা তাখি। তোকপগা কৈগা কাওনবগুস্বনি...।

অংগ্রেজশিংগী লৈঙাক্কোন চংখোল্লি হায়নবসু যাওই, অদুমদি ওইরবদা মণিপুরীশিংদদি হীরম খুদিংমক্তা ওহোন্না তোঙাল্লি। মখোয় লৌনম চাওই, লৈবাক কয়াবু নমদুনা মীনায়া ওইহল্লি— অহাংবা অতিয়াদা মনিং তন্না পাইজবী তেনবা কৌবী চেৰ্কাবু মরোল তস্বগী হায়দুনা পোন মনুংদা হাপচিনবীবা তারবদি অদুগুন্না মীশক অদু কেদৌঙেদসু মরুপ নন্তে।

121. মণিপুরগী অরৌইবা নিং-খা তস্বগী লান কনাগা শোকখিবগে?

- (1) জাপানগা (2) চিনাগা (3) বৃটিশকা (4) অরাগা

122. ডাক্তর গোবর্দন ইংশোক কয়াদা পোকখিবগে?

- (1) ১৭৮৯ (2) ১৮৮৯ (3) ১৯৮৯ (4) ১৬৮৯

123. গোবর্দনগী অশেংবা য়ুন্নাক্তি থোকচোমনি। অদুগা হাজারিময়ুম হায়রিবগী মরম করিনো?

- (1) গোবর্দনগী মপুবোক অদু খুলগী হাজারী ওইরস্বী মদুদগী খঙনখি।
(2) মপুবোক হাজারীময়ুমদা চাওরকই, মদুদগী খঙনখি।
(3) গোবর্দনগী মবোক হাজারীময়ুমনি। মবোকী ময়ুমদা চাওরকপগীনি।
(4) লৈকাই মীনা অসুম কৌনবদগীনি।

124. ডাক্তর গোবর্দ্ধন মফম কদায়দা পোকখিবগে ?

- (1) লন্মাংদোংদা (2) মোইরাংদা (3) নিংথৌখোংদা (4) কুস্বীদা

125. ডাক্তর গোবর্দ্ধনগী অপোকপগী মমীং করি কোই ?

- (1) থোইনু (2) চাউনু (3) বোইনু (4) তোম্বা

126. 'তোকপগা কৈগা কাওনবগুম্বনি।' পাওরৌ অসিগী বাহ্ছোক করিনো ?

- (1) কৈগা হৌদোংগা থেংগাইনবনি।
(2) লাইরবগা লৈঙাক্কা থেংগাইনবনি।
(3) অকনবগা অশোনবগা থেংগাইনবনি।
(4) লৈঙাকপগা প্রজাগা থেংগাইনবনি।

127. মণিপূরগী প্রজাশিংনা অংগ্রেজশিংগী লৈঙক্লোনগী মরমদা করি হায়নবগে ?

- (1) য়ান্ন বায়। (2) চঙখোল্লি। (3) পামদে। (4) মীয়োক মীচান ফে।

128. ডাক্তর গোবর্দ্ধনগী ইমুং করম্বা ইমুংনো ?

- (1) ইনাকখুনবা ইমুংনি (2) লায়রবা ইমুংনি
(3) ময়ায় ওইরপ্পা ইমুংনি (4) নিরগা চাবা ইমুংনি

মখাদা পীরিবা বারেংশিং অসি মুন্না পারগা হংলিবা বাহংশিং (বাহং 129 - 135) সিগী চান্নবা পাউখুম পীয়ু।

মীওইবা রাখল খনবা ওম্বা জীবনি। ঐখোয়না ঐখোয়গী অকোইবদা লৈরিবা অমদি মহৌশা অসি মমুৎতানা খঙনিংবা পোকই। পরিং চুন্না খঙনবা হোৎনবদা চাংয়েং কয়া তৌদুনা শাগৎলিবা রাখল্লোনশিং অদু চুন্মী নংত্রগা লাঞ্জি হায়নবা হোৎনবা অসি বিজ্ঞাননি। মসিদগী বিজ্ঞান অসি ময়ায় ওইবা যুগতগী তরামাপলশুবা শতাব্দীগী অঙনবা মতম ফাওবদা নেচর্যাল ফিলোসোফি হায়না খঙনরমই। বেনজামিন ফ্র্যাঙ্কলিনা অসুন্না হায়রমই “Man is a tool making animal”। মীওইবনা হিংনবগীদমক্তা খুৎশু-খুৎলাই শাবা তঙাইফদে। মতমগী মতুংইন্ন হেন্না ফবা অমদি নীংথিজরবা খুৎশু-খুৎলাই শাদুনা মীওইবনা নুঙাইনা হিংনবা অমদি সভ্যতাগী খুমাং চাওশিনহন্নবা হোৎনরি। মসিদা বিজ্ঞাননা যান্না মরুওইবা শরুক অমা লৌরি। বিজ্ঞানদি চাংয়েংনি। বিজ্ঞানগী চাংয়েংনা রাখল্লোন অমদি থাজনবীশিংবু অচুম-অরান খন্দোকপদা মরুওইবা থৌদাং লৌই। মীওইবগী মপা-মপুগী পারি-পুরী ওইরম্বা হোমো ইরেক্টস হৌজিক্তগী চহী লাঙ্ক তরারোমগী মমাওদা আফ্রিকা অমদি অতৈ লৈবাকশিংদা লৈরমই। মখোয়না নুঙনা শাবা শীংজংগুম্বা শীজিন্নরম্বগী খুদম ফংই। চহী লাঙ্ক মরিরোমগী মমাওদা চিনাদা লৈরম্বা হোমো ইরেক্টস-পেকিংমেন হায়না খঙনবা অদুনা মৈ ইহান হান্না শীজিন্নরমই। হোমো সেপিয়াস হায়না খঙনবা, মীওইবা ঐখোয়গা খাইদগী নরুবা পারি-পুরীশিংনা অকনবা নুঙনা যান্না নান্না শাবা খুৎলাইশিং শীজিন্নথি।

129. হোমো ইরেক্টসনা করিনা খুৎলাই ওইনা শীজিন্নরম্বগী খুদম ফংবগে ?

(1) নুংনা শাবা নুংথংগুম্বা	(2) নুংনা শাবা শিংজংগুম্বা
(3) নুংশিংনা শীজিন্নরম্বা	(4) য়োৎনা শাবা শিংজংগুম্বা

130. মীওইবা করম্বা মখলগী জিবনো ?

(1) মীনুংশি লৈবা জিবনি।	(2) রাখল খনবা ওম্বা জিবনি।
(3) মমা-মচা মশক খঙবা ওম্বা জিবনি।	(4) অনৌবা পুথোকপা পাম্বা জিবনি।

131. হোমো ইরেক্টস হৌজিক্তগী চহী কয়াগী মমাংদগী লৈরক্লবগে ?

(1) লাঙ্ক তরেৎলোমগী মমাংদগী	(2) লাঙ্ক নিপাল্লোমগী মমাংদগী
(3) লাঙ্ক মাপল্লোমগী মমাংদগী	(4) লাঙ্ক তরারোমগী মমাংদগী

132. মীওইবা ঐখোয়গা খায়দগী নরুরম্বদু কনানো ?

(1) হোমো ইরেক্টস	(2) হোমো ইরেক্টস পেকিংমেন
(3) হোমো সেপিয়াস	(4) য়োং

133. ময়াই ওইবা যুগতগী তরামাপলশুবা শতাব্দীগী অঙনবা মতম ফাওবদা নেচরেল ফিলোসোফি হায়না খঙনরিবসি করিবুনো ?

- (1) বিজ্ঞানবুনি। (2) বোটানিস্টনি।
(3) সাইকোলোজিস্তনি। (4) বিজ্ঞান্নিকশিংনি।

134. বিজ্ঞান্না মীওইবগীদমক করি মরু ওইবা খৌদাং লৌবগে

- (1) নুংঙাইনা হিংনবা অমসুং চাউখৎনবা (2) চাউখৎপগী লমজেলদা যাওনবা
(3) অনৌ অনৌবা পোং পুথোকপদা (4) খৌদাং অমতা লৌদে

135. মীওইবনা চাংয়েং কয়া তৌদুনা শাগৎলিবা কয়া অদু চুম্বী নত্রগা লালি হায়নবা হোৎনবা অদুবু করি হায় খঙনৈ।

- (1) অঙ্ক (2) ফিজিক্স (3) বিজ্ঞান (4) সাইকোলোজি

136. মখাগীশিংসিদগী করম্বনা কম্ব্যুনিকেতিভ-এপ্রোচকী ফীচর ওইদবগে ?

- (1) ফংসন্দগী ফোর্মদা হেন্না পূক্লিং চিংশিনবা
(2) লোনসি কোনতেস্কতা শিজিন্নবা
(3) হকথেংলনা তম্বীবগী মছত্তা গ্রামারগী পথাপ পুথোকপা
(4) কম্ব্যুনিকেতিভ কমপিতেস লৈহনবা

137. 'p' সি 'b' নত্রগা 'c' সি 'q' ওইনা ইবা অমসুং পাবসি অঙাংশিগী মরজ্ঞা তোইনা থোকই। মসি —

- (1) লৈ ততপনি। (2) এফেজিয়ানি। (3) এনোমিয়ানি। (4) দিসলেকসিয়ানি।

138. মখাগীশিংসিদগী করম্বনা ফোমেতিভ এসেসমেন্টকী খুদম ওইদবগে ?

- (1) সেসন তৌরিঙেদা চিন্ফা অমসুং ইবগী খবক রোলপ্পে অসিনচিংবা মথং-মথং তৌবা।
(2) সেসন লৌইরকপদা তার্ম পেপর ইবা।
(3) ইবগী তেস্ট অমদি মতম অপিবা অমগী মনুংদা তাস্ক অতৈশিং পুনলগা তৌবা।
(4) সেসন মনুংদা এসেস তৌনবা পাস্শৈশিং অতেষা চাংয়েংদগী হৌরগা মইরোই মশেন রিভিযু তৌনবা।

139. ইন্তরপরञ्जेल कम्प्युनिकेतिभ स्फिलसि —

(1) हायर ओरदर ल्याङ्गुज स्फिलशिंनि।	(2) ल्याङ्गुज ओफ एबस्त्राकसननि।
(3) नुमीं खुदिंगी शिजिमवा लोननि।	(4) इन्तरल्याङ्गुजनि।

140. टेक्न खंनवा अमसुं राहै खंनवा हेनगंनवदा मखागीशिंसिदगी करम्नना मतें ओइदवगे ?

(1) बार्द-मेपशिं	(2) अलफाबेतकी चार्त
(3) थिम मेपशिं	(4) पिकचर दिक्नारि

141. मखागीशिंसिदगी मरुंओइवा एसेसमेसु अनिसिगी मतांदा करम्नना चुम्नगे ?

(1) फोमेतिभ एसेसमेसुना फंसनदगी हेन्ना फोर्मदा पूरिं चिंशिनलि।
(2) सम्नेतिभ एसेसमेसुसि चही अमगी एसेसमेसुशिंदु पुल्लपा तिनशिनवदुनि।
(3) फोमेतिभ एसेसमेसुसि तन्निंओदा लेपतना चंथे।
(4) सम्नेतिभ एसेसमेसुसि तमद्रिंओदा अमदि तमलिंओ मनुंदा तौइ।

142. अहावा पावा हौरकपा महैरोइना महाकी महोशागी लोशिं शिजिमदुना टेक्नकी थिम अमदि कलचरगी मचाकशिं खंनवा होनवसिवु करि कौइ ?

(1) तोप दाउन एप्रोचनि।	(2) तोप अफ एप्रोचनि।
(3) बोतम अप एप्रोचनि।	(4) बोतम दाउन एप्रोचनि।

143. ओजा अमना हिन्दि ओंवा महैरोइशिंदा इंग्लिश तस्वीवदा रूल तान्ना कन्सेक्क अमसुं बारि मचा-मचा शाननवा तानजाशिं पि। महारुा महैरोइशिंदुना बारि शानवदा शिजिमवा खुदमशिं पि। तप्ला-तप्ला मथोय मशाना अमसुं ओजागी मतें याओरगा रूल खंवा हौरकइ। ओजासिगी मतस्वीसि करि मोदेलनो ?

(1) ग्रामार त्रांसलेसन मेथद	(2) ओदिओलिग्यल मेथद
(3) कम्प्युनिकेतिभ मेथद	(4) दाइरेक्त मेथद

144. ইৱৰ এনালিসিকী মৰঙইৱিবসি তম্বদা অহোবা লৈবদু য়েংশিনবনি মৰমদি —

- (1) অৱাষা অয়াস্বা মইহেৰোইশিংনা থঙইদবদগী থোকপনি।
- (2) অৱাষশিংসি মইহেৰোইনা তল্লিঙৈগী মনুংদা মখোয়গী পূক্ৰিংদা লৌশিং পিনবনি।
- (3) মইহেৰোইশিংনা খংবদা ৰাৎপদু অৱাষশিংনা তাকই।
- (4) অৱাষনা কোনসেপ খংবা অমসুং ইনোৎহাঙ্গী।

145. মখাগীশিংসিদগী এসেসমেন্তুকী মতাংদা কৰম্বনা চুমদবগে?

- (1) মসিনা মইহেৰোইগী অপুনবা ওইনা কয়া যাম্মা চংশিনলগে হায়বদু পি।
- (2) মসিনা মইহেৰোইগী খংবগী চাংয়েং য়েংবগী অককনবা খুদম চাংদমনি।
- (3) মসিনা মইহেৰোইশিংগী খংবগী চাং য়েংবদা মতেং ওই।
- (4) মসি ওজা খক্তনা তৌবা য়াই।

146. মখাগীশিংসিদগী কৰম্বনা পুম্বমক কোনশিনবা ক্লাসৰুম্ম শাগৎপদা মতেং ওইদবগে?

- (1) পিয়ৱ গ্ৰুপ ইন্তুৰেকসন অমসুং ফিদৰেক সিসতেম
- (2) টিম তাস্ক পিবা
- (3) মল্টিমিডিয়াৰল এপ্ৰোচ লৌখৎপা
- (4) ক্লাসতা মইহেৰোই খৰা য়েংশিনবা থম্বা

147. অঙাংগী সাহিত্যদা মখাগীশিংসিদগী কৰম্বনা অপাষা ওইদবগে?

- (1) শাগী শকতমশিং
- (2) অশেংবা অফবগী মগুনশিং
- (3) মমাংদা চাওবা অমসুং খংলবা ৰাইশিং
- (4) পূক্ৰিং চিংশিনবা লাইশিং

148. মখাগীশিংসিদগী করম্বনা তম্বগী মতাংদা খন্নদবগে?

- (1) কোগনিতিভ (2) সোসিও-কলাচরেল (3) এফেক্টিভ (4) সাইকোমোতোর

149. মল্টিলিঙ্গুলিজম অমসুং মল্টিকলচরেলিজম শন্দোকপদা মখাগীশিংসিদগী খাইদগী চান্নবদু করম্বনো?

- (1) ফোকতেলশিং (2) ওতোবাইওগ্রাফিশিং
(3) সাইন্স ফিক্সন (4) তোল তেল (Lengthy tale)

150. মখাগীশিংসিদগী স্টেফেন ব্রাশনগী মোনিতর হায়পোথেসিস মতুং ইন্না চুমদবগে?

- (1) মসি অনিশুবা লোন তম্বদা শিজিন্নে।
(2) মসি একুইজিসনগা লরনিংগা মরিদা যুমফম ওইবনি।
(3) 'acquired' তৌরকপদুনা তমলকপশিংদু দা (learnt) য়েশিনবদা মতেং ওই।
(4) মইরোইদুনত্তা মতম ফংলবা অমদি রুল শিংগী মতিক চানা লৌশিং লৈরবা মতমদা য়েশিনবা ওমগনি।

- o o o -

SPACE FOR ROUGH WORK

www.careerindia.com

মখাদা পীরিবা নীতি-নীয়মশিং (instructions) অসি য়ান্না চেকশিন্না পাউ :

1. মখাদা পীরিবা বাহংশিংশি পাউখুম পীড্রিঙেগী মমাংদা চেকশিন্না পাগনি। মতুংদা টেস্ট বুকলেট তা য়াওরিবশিং অদুগী পাউখুম পীগনি।
2. **OMR** অঙ্গর শীট কী অনীশুবা নাকন্দা বাহং খুদিংমক্কী পীরিবা সরকল (circle) মরিদুগী মনুংদা শুপ্পগী অচুস্বনি খল্লবা মফম অদুখল্লদা ব্লু নত্রগা ব্লেক বোল পোইন্ট পেননা ময়েক শেংনা মমহনগদবনি। অতোপ্লা মফম অমদা অনীশুনা মার্ক তোঁবা য়াদে।
3. কেন্দিদেট শিংনা **OMR** অঙ্গর শীট তু থুপচিনবা, থেকচিনবন চিংবগী মওং অমত্তা তোঁবা য়াদে। **OMR** অঙ্গর শীট তা রোল নম্বর ইননবগীদমত্তা থমলিবা মফম অদুখল্লদা নশাগী রোল নম্বর ইগদবনি। অতোপ্লা মফম অমত্তদা ইশিনবা, যেকশিনবা তোঁবা য়াদে।
4. টেস্ট বুকলেট (কোইসন পেপার) অমসুং **OMR** অঙ্গরশীট অদু য়ান্না চেকশিনগদবনি, করিগুস্বা মরম অমত্তদসু (শুপ্পগী টেস্ট বুকলেট অমদি **OMR** অঙ্গর শীট কী নম্বর মান্নরমদবদগী শিন্দোকপা নত্তনা) অনীদু শিন্দোক-শিজ্জিন তোঁবা য়ারোই।
5. কেন্দিদেট শিংনা টেস্ট বুকলেট অমদি **OMR** অঙ্গর শীট কী Code অমসুং নম্বর অদু (Attendance Sheet) তা ময়েক শেংনা চুন্না ইগদবনি।
6. **OMR** পাউখুমচে অদু মেচিন্না পাগনি এডমিত কার্দতা পিৰিবা ইনফোরমেসন অদুগা খেল্লা লৈহল্লোইদবনি। অদুনা ইনফোরমেসন অদু মপুং ফাদনা থমলমলোইদবনি।
7. কেন্দিদেট শিংনা পরিক্ষা হোল/room দা মশাগী Admit Card নত্তনা করিগুস্বা মখলগী লাইরিক, অনস্বা চেচাং, পেজর, মোবাইল ফোন, ইলেকট্রোনিক্স ডিভাইস নচিংবা পোং অমত্তা পুশিনবা য়াদে।
8. মোবাইল ফোনশিং, ই-পাও ফাওদোরুবা খুলাইশিং (সুইচ ওফ তোঁরগফাওবা), অতোপ্লা পাস্বেশিং পরিক্ষা হোল মনুংদা পুরকপা য়াদে। বারোলশিং অসি ইন্দ্রবদি নওবা পাস্বে শিজ্জিমে হায়দুনা পরিক্ষাদগী তাহ্চোকপা য়াওনা এক্সন লৌখৎকনি।
9. ইনভিজিলেটর না হংলকপগা কেন্দিদেট শিংনা মশা-মশাগী Admit Card পুথোক্কদবনি।
10. কেন্দিদেট অমত্তনা সুপারিনটেন্ডেন্ট নত্রগা ইনভিজিলেটরগী অয়াবা য়াওদন মশাগী ফমফম থাদোকপা য়াদে।
11. কেন্দিদেট শিংনা মশাগী **OMR** অঙ্গর শীট তু ইনভিজিলেটর দা পীরমদনা অমদি এটেন্ডেন্স শীট তা অনীরক হন্না sign তোঁরমদনা পরিক্ষা হোল থাদোকপা য়ারোই। মশাগী **OMR** অঙ্গর শীট তু পীরল্লবসু এটেন্ডেন্স শীট তা অনীরক হন্না sign তোঁরমদ্রবা কেন্দিদেট শিংদি Unfair means কী case ওইনা লৌগনি। attendance sheet তা পিৰিবা অহাংবা মফমদুদা কেন্দিদেট শিংনা ওইগী খুবীগী সহীসু নমগদবনি।
12. পরিক্ষা হোল মনুংদা ইলেক্ট্রনিক/মেন্যুল কালকুলেটর শীজ্জিববা য়াদে।
13. কেন্দিদেট শিংনা পরিক্ষা হোল মনুংদা পরিক্ষা থারিঙেদা বোর্ডকী Rules and Regulations গুৰু চৎকদবনি। Unfair means নচিংবা থোকহল্লিৎদবা থৌদোকশিং থোকলকপদা বোর্ডকী Rules and Regulations কী মতুংইন্না বারেক লৌগনি।
14. টেস্ট বুকলেট নত্রগা **OMR** অঙ্গর শীট কী করিগুস্বা মফম অমত্তদা শেগায়-তুগায়বনচিংবা তোঁবা য়ারোই।
15. পরীক্ষা হেক লাইবগা কেন্দিদেট শিংনা মাগী-মাগী **OMR** অঙ্গর শীট তু পরিক্ষা হোলদুদা লৈরিবা ইনভিজিলেটর দুদা খুংশিল্লরল্লগা মশা-মশাগী টেস্ট বুকলেট তু পুরগা থোকখিগদবনি।

निम्नलिखित निर्देशों को ध्यान से पढ़ें :

1. जिस प्रकार से विभिन्न प्रश्नों के उत्तर दिए जाने हैं उसका वर्णन परीक्षा पुस्तिका में किया गया है, जिसे आप प्रश्नों का उत्तर देने से पहले ध्यान से पढ़ लें।
2. प्रत्येक प्रश्न के लिए दिए गए चार विकल्पों में से सही उत्तर के लिए OMR उत्तर पत्र के पृष्ठ-2 पर केवल एक वृत्त को ही पूरी तरह नीले/काले बॉल पॉइन्ट पेन से भरें। एक बार उत्तर अंकित करने के बाद उसे बदला नहीं जा सकता है।
3. परीक्षार्थी सुनिश्चित करें कि इस OMR उत्तर पत्र को मोड़ा न जाए एवं उस पर कोई अन्य निशान न लगाएँ। परीक्षार्थी अपना अनुक्रमांक OMR उत्तर-पत्र में निर्धारित स्थान के अतिरिक्त अन्यत्र न लिखें।
4. परीक्षा पुस्तिका एवं OMR उत्तर पत्र का ध्यानपूर्वक प्रयोग करें, क्योंकि किसी भी परिस्थिति में (केवल परीक्षा पुस्तिका एवं OMR उत्तर पत्र के कोड या संख्या में भिन्नता की स्थिति को छोड़कर) दूसरी परीक्षा पुस्तिका उपलब्ध नहीं करायी जाएगी।
5. परीक्षा पुस्तिका/OMR उत्तर पत्र में दिए गए परीक्षा पुस्तिका कोड व संख्या को परीक्षार्थी सही तरीके से उपस्थिति-पत्र में लिखें।
6. OMR उत्तर पत्र में कोडित जानकारी को एक मशीन पढ़ेगी। इसलिए कोई भी सूचना अधूरी न छोड़ें और यह प्रवेश-पत्र में दी गई सूचना से भिन्न नहीं होनी चाहिए।
7. परीक्षार्थी द्वारा परीक्षा हॉल/कक्ष में प्रवेश-पत्र के सिवाय किसी प्रकार की पाठ्य-सामग्री, मुद्रित या हस्तलिखित, कागज़ की पर्चियाँ, पेजर, मोबाइल फोन, इलेक्ट्रॉनिक उपकरण या किसी अन्य प्रकार की सामग्री को ले जाने या उपयोग करने की अनुमति नहीं है।
8. मोबाइल फोन, बेतार संचार युक्तियाँ (स्विच ऑफ अवस्था में भी) और अन्य प्रतिबंधित वस्तुएँ परीक्षा हॉल/कक्ष में नहीं लाई जानी चाहिए। इस सूचना का पालन न होने पर इसे परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग माना जाएगा और परीक्षार्थी विरुद्ध कार्यवाही की जाएगी, परीक्षा रद्द करने सहित।
9. पूछे जाने पर प्रत्येक परीक्षार्थी, निरीक्षक को अपना प्रवेश-पत्र दिखाएँ।
10. केन्द्र अधीक्षक या निरीक्षक की विशेष अनुमति के बिना कोई परीक्षार्थी अपना स्थान न छोड़ें।
11. कार्यरत निरीक्षक को अपना OMR उत्तर पत्र दिए बिना एवं उपस्थिति-पत्र पर दुबारा हस्ताक्षर किए बिना परीक्षार्थी परीक्षा हॉल/कक्ष नहीं छोड़ेंगे। यदि किसी परीक्षार्थी ने दूसरी बार उपस्थिति-पत्र पर हस्ताक्षर नहीं किए, तो यह माना जाएगा कि उसने OMR उत्तर पत्र नहीं लौटाया है और यह अनुचित साधन का मामला माना जाएगा। परीक्षार्थी अपने बाएँ हाथ के अंगूठे का निशान उपस्थिति-पत्र में दिए गए स्थान पर अवश्य लगाएँ।
12. इलेक्ट्रॉनिक/हस्तचालित परिकलक का उपयोग वर्जित है।
13. परीक्षा हॉल/कक्ष में आचरण के लिए परीक्षार्थी परीक्षण संस्था के सभी नियमों एवं विनियमों द्वारा नियमित हैं। अनुचित साधनों के सभी मामलों का फैसला परीक्षण संस्था के नियमों एवं विनियमों के अनुसार होगा।
14. किसी भी परिस्थिति में परीक्षा पुस्तिका और OMR उत्तर पत्र का कोई भाग अलग न करें।
15. परीक्षा सम्पन्न होने पर, परीक्षार्थी हॉल/कक्ष छोड़ने से पूर्व OMR उत्तर पत्र निरीक्षक को अवश्य सौंप दें। परीक्षार्थी अपने साथ इस परीक्षा पुस्तिका को ले जा सकते हैं।

READ THE FOLLOWING INSTRUCTIONS CAREFULLY :

1. The manner in which the different questions are to be answered has been explained in the Test Booklet which you should read carefully before actually answering the questions.
2. Out of the four alternatives for each question, only one circle for the correct answer is to be darkened completely with **Blue / Black Ball Point Pen** on **Side-2** of the OMR Answer Sheet. The answer once marked is not liable to be changed.
3. The candidates should ensure that the OMR Answer Sheet is not folded. Do not make any stray marks on the OMR Answer Sheet. Do not write your Roll No. anywhere else except in the specified space in the OMR Answer Sheet.
4. Handle the Test Booklet and OMR Answer Sheet with care, as under no circumstances (except for discrepancy in Test Booklet Code or Number and OMR Answer Sheet Code or Number), another set will be provided.
5. The candidates will write the correct Test Booklet Code and Number as given in the Test Booklet/OMR Answer Sheet in the Attendance Sheet.
6. A machine will read the coded information in the OMR Answer Sheet. Hence, no information should be left incomplete and it should not be different from the information given in the Admit Card.
7. Candidates are not allowed to carry any textual material, printed or written, bits of papers, pager, mobile phone, electronic device or any other material except the Admit Card inside the examination hall/room.
8. Mobile phones, wireless communication devices (even in switched off mode) and the other banned items should not be brought in the examination halls/rooms. Failing to comply with this instruction, it will be considered as using unfair means in the examination and action will be taken against the candidate including cancellation of examination.
9. Each candidate must show on demand his/her Admit Card to the Invigilator.
10. No candidate, without special permission of the Centre Superintendent or Invigilator, should leave his/her seat.
11. The candidates should not leave the Examination Hall/Room without handing over their OMR Answer Sheet to the Invigilator on duty and sign the Attendance Sheet twice. Cases where candidate has not signed the Attendance Sheet second time will be deemed not to have handed over the OMR Answer Sheet and dealt with as an unfair means case. **The candidates are also required to put their left hand THUMB impression in the space provided in the Attendance Sheet.**
12. Use of Electronic/Manual Calculator is prohibited.
13. The candidates are governed by all Rules and Regulations of the Examining Body with regard to their conduct in the Examination Hall/Room. All cases of unfair means will be dealt with as per Rules and Regulations of the Examining Body.
14. No part of the Test Booklet and OMR Answer Sheet shall be detached under any circumstances.
15. **On completion of the test, the candidate must hand over the OMR Answer Sheet to the Invigilator in the Hall / Room. The candidates are allowed to take away this Test Booklet with them.**